

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2CdoR/12/2025
Identifikačné číslo spisu:	3124202194
Dátum vydania rozhodnutia:	31.03.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:3124202194.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Ivety Sopkovej a JUDr. Viery Nevedelovej, v právnej veci navrhovateľa: S. H., nar. M., bytom T., zastúpeného: Advokátska kancelária JUDr. Róbert Grell, s. r. o., so sídlom Trenčín, Jilemnického 2, IČO: 47 244 569, proti odporkyni: D. I., nar. M., bytom T., zastúpenej: JUDr. Martina Válková, advokátka, so sídlom Trenčín, Jilemnického 21, o návrhu navrhovateľa na zníženie vyživovacej povinnosti a návrhu odporkyne na zvýšenie vyživovacej povinnosti, vedenej na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 26Pc/4/2024, o dovolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 30. apríla 2025 sp. zn. 13CoP/58/2025, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žiaden z účastníkov n e m á n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 24. januára 2025 č. k. 26Pc/4/2024-144 v spojení s opravným uznesením z 20. marca 2025 č. k. 26Pc/4/2024-151 zamietol návrh navrhovateľa na zníženie vyživovacej povinnosti (prvá výroková veta). Navrhovateľovi uložil povinnosť prispievať na výživu dcéry sumou 350 Eur mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám dcéry navrhovateľa, s účinnosťou od 26. septembra 2024, čím sa zvýšila jeho doterajšia vyživovacia povinnosť zo sumy 250 Eur mesačne na sumu 350 Eur mesačne (druhá výroková veta). Dlh na výživnom za obdobie od 26. septembra 2024 do rozhodnutia súdu vo výške 416,50 Eur súd povolil navrhovateľovi splácať popri bežnom výživnom k rukám dcéry navrhovateľa v mesačných splátkach po 50 Eur s účinnosťou zaplatenia prvej splátky v mesiaci nasledujúcom po právoplatnosti tohto rozsudku pod stratou výhody splátok (tretia výroková veta). Týmto v časti výživného zmenil rozsudok Okresného súdu Trenčín z 9. júna 2020 č. k. 31P/42/2019-59 (štvrtá výroková veta). Navrhovateľovi uložil povinnosť nahradiť dcére navrhovateľa trovy konania vo výške 731,54 Eur, a to do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia, ktorých prijímateľom je právna zástupkyňa dcéry navrhovateľa (piata výroková veta).

1.1. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 62 ods. 1, 2, 4, 5, § 75 ods. 1, § 76 ods. 1, § 77 ods. 1, § 78 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“) a na základe

vykonaného dokazovania vo vzťahu k návrhu navrhovateľa (osoby povinnej z výživného) na zníženie vyživovacej povinnosti zhrnul, že od poslednej úpravy výživného v roku 2020 došlo k zmene pomerov na strane navrhovateľa, ktorá spočíva v strate príjmu navrhovateľa. Navrhovateľ bol v čase úpravy pomerov rodičov k dcére na čas po rozvode profesionálnym vojakom s príjmom 1.680 Eur mesačne. Služobný pomer navrhovateľa bol ukončený personálnym rozkazom č. 9 609 z 30. septembra 2022, pretože porušil základnú povinnosť profesionálneho vojaka podľa § 83 ods. 1 písm. c) zákona č. 281/2015 Z. z. tým, že nastúpil v služobnom čase na výkon štátnej služby pod vplyvom alkoholu. V dôsledku uvedeného nepoberá výsluhový dôchodok a nedostal ani odchodné. Na základe jeho zdravotného stavu mu bol Sociálnou poisťovňou pôvodne priznaný invalidný dôchodok v sume 443,70 Eur, resp. 490,80 Eur mesačne. Tento mu však bol následne odňatý, keďže by mu patril výsluhový dôchodok, avšak na tento mu vznikne nárok až po dovŕšení veku potrebného pre nárok na starobný dôchodok, pretože jeho služobný pomer skončil prepustením z dôvodu porušenia základnej povinnosti. Súd dospel k záveru, že zmena pomerov na strane navrhovateľa bola spôsobená jeho neuváženým konaním a do zlej finančnej situácie sa dostal sám svojím konaním. Navrhovateľ predajom rodinného domu patriaceho do BSM dostal najskôr v 11/2023 značnú finančnú čiastku, a to 41.000 Eur, z ktorej žiadnu časť nepoužil na úhradu výživného, ani na úhradu zameškaného výživného, ale celú sumu minul pre svoju spotrebu. Navrhovateľ síce žiadal zníženie výživného na sumu 50 Eur mesačne, ale súd zistil, že dcére nehradil výživné ani v tejto výške. Navrhovateľ sa o dcéru nezaujíma, nestretáva sa s ňou a na jej výživu neprispieva žiadnym spôsobom. Súd neprihliadol ani na zhoršený zdravotný stav navrhovateľa, keď tento si taktiež privodil sám, a to predovšetkým požívaním alkoholu.

1.2. K návrhu odporkyne (osobe oprávnenej z vyživovacej povinnosti) na zvýšenie výživného súd prvej inštancie uviedol, že u dcéry navrhovateľa došlo od poslednej úpravy výživného k podstatnej zmene pomerov. V čase poslednej úpravy výživného bola dcéra navrhovateľa študentkou strednej školy, v súčasnosti je študentkou 2. ročníka vysokej školy mimo miesto svojho bydliska, býva na internáte. V ostatnom čase býva v domácnosti svojej matky, kde žije tiež manžel matky. Dcéra navrhovateľa popri škole brigáduje. Za podstatnú zmenu pomerov súd považoval aj zhoršenie zdravotného stavu dcéry navrhovateľa, ktorá má diagnostikované viaceré, a to aj závažné ochorenia, s čím má spojené výdavky na lieky, výživové doplnky, stravu, dioptrické okuliare. Aktuálne náklady dcéry navrhovateľa nepokrýva súdom určená výška výživného zo strany navrhovateľa spolu s príspevkom na výživu zo strany matky. Súd z výpisov z účtov a účtovných dokladov nezistil, že by dcéra navrhovateľa míňala neadekvátne sumy bez rozmyslenia, debetnými položkami sú bežné položky na bežný život mladej ženy. Mesačnú výšku nákladov dcéry navrhovateľa zistil vo výške 991,69 Eur. Na strane navrhovateľa súd pristúpil k skúmaniu potenciality príjmu navrhovateľa, pričom vychádzal z toho, že v prípade, že by bol v rovnakom období s navrhovateľom ukončený služobný pomer bez jeho zavinenia, patrilo by mu odchodné vo výške cca 13.299,04 Eur a aj výsluhový dôchodok, ktorý by predstavoval približne 1.039,95 Eur mesačne. Taktiež v prípade, že by služobný pomer navrhovateľa ďalej trval, dosahoval by priemerný čistý príjem minimálne vo výške 1.504,36 Eur mesačne. Takto bolo v konaní preukázané, že potencionalný príjem na strane navrhovateľa vo významnom rozsahu prevyšoval jeho súčasné príjmové pomery. Ďalej bola navrhovateľovi titulom vyporiadania BSM vyplatená suma 41.000 Eur, ktorej spotrebovanie súdu hodnoverným spôsobom nepreukázal. Žije v spoločnej domácnosti so svojou matkou, ktorej prispieva na bývanie sumou 150 Eur mesačne. Ďalšia vyživovacia povinnosť mu nepribudla. Po takomto zhodnotení príjmov a výdavkov navrhovateľa dospel súd k záveru, že je v jeho možnostiach uhrádzať zvýšené výživné vo výške 350 Eur mesačne, ktorú sumu považuje v tomto prípade za odôvodnenú. K zvýšeniu výživného súd pristúpil odo dňa podania návrhu na zvýšenie výživného na súd dcérou navrhovateľa. Pri takto určenej výške výživného vznikol navrhovateľovi dlh pre dcéru navrhovateľa vo výške 416,50 Eur, ktorý mu povolil splácať v splátkach po 50 Eur mesačne.

1.3. O trovách konania rozhodol podľa § 55, § 57, § 58 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“). Po posúdení okolností prípadu a s prihliadnutím na osobné a majetkové pomery účastníkov dospel k záveru, že v tomto prípade je na základe § 55 CMP spravodlivé priznať dcére navrhovateľa náhradu trov konania, ktoré jej vznikli a na ich náhradu zaviazat navrhovateľa.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie navrhovateľa rozsudkom z 30. apríla 2025 sp. zn. 13CoP/58/2025 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením (prvá výroková veta). O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania (druhá výroková veta).

2.1. Odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie postupom podľa § 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“).

2.2. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie postupoval správne, keď na základe návrhu účastníkov skúmal, či od poslednej úpravy výživného došlo medzi účastníkmi k takej zmene pomerov, ktorá odôvodňuje zmenu pôvodne určeného výživného zo strany navrhovateľa. V tomto smere vykonal vo veci dostatočné dokazovanie a vyvodil z neho správny záver, keď po tom, čo zamietol návrh navrhovateľa - otca na zníženie vyživovacej povinnosti, zvýšil výživné pre dcéru navrhovateľa zo sumy 250 Eur na sumu 350 Eur mesačne. K výraznej zmene pomerov došlo najmä na strane oprávnenej - dcéry navrhovateľa, ktorá v čase predchádzajúcej úpravy bola študentkou strednej školy, pričom v súčasnej dobe sa pripravuje na budúce povolanie štúdiom na vysokej škole. Už z týchto skutočností jej zrejme, že oproti predchádzajúcej úprave výrazne stúpili nielen náklady súvisiace so zabezpečením jej základných životných potrieb v dôsledku fyzického vyspievania, ale i náklady súvisiace s prípravou na budúce povolanie. Zvýšenie výživného zo strany otca o sumu 100 Eur mesačne je podľa názoru odvolacieho súdu primerané.

2.3. Vo vzťahu k námietke otca, týkajúcej sa zníženia jeho príjmu, uviedol, že na ňu nemohol prihliadnuť, pretože v danom prípade sa nejednalo o objektívnu skutočnosť, ale o skutočnosť, ktorú si zaviniť svojím nezodpovedným konaním otec (§ 75 veta druhá Zákona o rodine). Ani z predložených lekárskejších správ v priebehu odvolacieho konania nevyplývalo, že by súčasné psychické problémy otca nesúviseli s požívaním alkoholu.

2.4. Pokiaľ otec v ďalšom poukazoval na pohľadávky, ktoré mu vznikli po odchode manželky zo spoločnej domácnosti, súvisiace so starostlivosťou o spoločný majetok (dom patriaci do BSM), ani na tieto skutočnosti odvolací súd neprihliadol, lebo sa jedná o pohľadávky, ktoré sú predmetom vysporiadania majetkových vzťahov bývalých manželov.

2.5. Odvolací súd mal za to, že súd prvej inštancie postupoval správne i pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania.

2.6. O trovách odvolacieho konania súd rozhodol podľa ustanovenia § 52 CMP s použitím ustanovenia § 396 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal navrhovateľ (ďalej aj „dovolať“) dovolanie z dôvodu uvedeného v § 420 písm. f) CSP s návrhom, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

3.1. Navrhovateľ namietal, že odvolací súd sa pri odôvodnení svojho rozhodnutia nezaoberal skutkovou, vecnou a právnou argumentáciou navrhovateľa a nevysporiadal sa s otázkami, ktorých zodpovedanie bolo potrebné z dôvodu zachovania, resp. rešpektovania práva strany konania na riadne a presvedčivé súdne rozhodnutie. Nižšie súdy neprihliadli na skutočnosť, že od poslednej úpravy výživného došlo k zníženiu príjmu na strane navrhovateľa, ani na skutočnosti týkajúce sa nakladania s príjmom z predaja rodinného domu patriaceho do BSM, uvádzané navrhovateľom. Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia vôbec nezaoberal pri konštatovaní o zmene pomerov na strane oprávnenej schopnosťami, možnosťami a majetkovými pomermi na strane povinného (navrhovateľa), hoci zmena pomerov na strane osoby oprávnenej musí aj podľa rozhodovacej praxe súdov vždy korešpondovať aj s pomermi na strane osoby povinnej. Odvolací súd a ani prvostupňový súd v tejto súvislosti nijako nebral do úvahy, že navrhovateľ je bez akéhokoľvek príjmu, či už zo zamestnania (naposledy pracoval v spoločnosti Z., kde nastúpil do zamestnania 14. apríla 2025, avšak toto zamestnanie musel ukončiť dohodou dňa 24. apríla 2025, zo zdravotných dôvodov) alebo z invalidného dôchodku.

3.2. Rovnako pokiaľ ide o zdravotný stav navrhovateľa, tak odvolací súd i prvostupňový súd v rozpore s ustanovením čl. 6 CMP nevykonali žiadne dôkazy, vrátane znaleckého dokazovania, ktoré by bez akýchkoľvek pochybností preukazovali, že za zhoršený zdravotný stav (predovšetkým psychický stav) navrhovateľa môže len požívanie alkoholu. Odvolací súd, ani prvostupňový súd sa pritom nezaoberali ani argumentáciou navrhovateľa, že zdravotné problémy mal minimálne od roku 2018, pre ktoré bol opakovane hospitalizovaný vo FN Trenčín, pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav bol Sociálnou poisťovňou uznaný za invalidného podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., a že tieto zdravotné problémy bránia navrhovateľovi sa riadne a najmä dlhodobo zamestnať. Nevykonanie dôkazov zo strany súdu, a to aj iných ako navrhli účastníci, ktoré mohli mať vplyv na riadne zistenie skutočného stavu, ktorý z doposiaľ vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie základného práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 Ústavy SR.

3.3. Odvolací súd a ani prvostupňový súd sa v odôvodnení svojich rozhodnutí taktiež nezaoberali pri zvýšení výživného princípom dobrých mravov, na čo poukazoval navrhovateľ v odvolaní, keďže objektívne nie je v schopnostiach navrhovateľa zabezpečiť si pre svoj dlhodobý nepriaznivý zdravotný stav taký príjem, aby mohol uhrádzať súdom stanovené výživné.

3.4. Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia nezaoberal ani navrhovateľom namietaným porušením princípu rovnosti strán v konaní, ako základného princípu spravodlivého súdneho konania, ku ktorému došlo podľa navrhovateľa odlišným prístupom prvostupňového súdu k hodnoteniu zdravotného stavu u navrhovateľa a jeho dcéry, ktorý sa od poslednej úpravy výživného zhoršil u oboch účastníkov, avšak v prípade navrhovateľa prvostupňový súd (rovnako ako odvolací súd) pripísal zodpovednosť za takúto zmenu samotnému navrhovateľovi, zatiaľ čo v prípade dcéry navrhovateľa považoval prvostupňový súd zhoršenie jej zdravotného stavu za podstatnú zmenu pomerov bez toho, aby relevantným spôsobom zistil, z akého dôvodu k takémuto zhoršeniu došlo. K zdravotnému stavu dcéry navrhovateľa sa pritom odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia vôbec nevyjadril.

3.5. Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia nezaoberal ani argumentáciou navrhovateľa ohľadom konkrétnych výdavkov jeho dcéry, ktoré navrhovateľ považuje za neprimerané, a to najmä za mobilný paušál v sume 57 Eur mesačne, každoročné obstarávanie okuliarov (naposledy v sume 354 Eur) a taktiež náklady na PHM na cestu do školy osobným motorovým vozidlom priemerne vo výške 60 Eur mesačne (pri existencii alternatívneho spôsobu cestovania autobusom a vlakom, ktorý je pre študentov zadarmo).

3.6. Rovnako sa odvolací súd nezaoberal ani navrhovateľom namietaným porušením zásady úmernosti životnej úrovne dieťaťa k životnej úrovni rodiča, pri zvyšovaní výživného zo strany prvostupňového súdu. Podľa navrhovateľa prvostupňový súd ani odvolací súd nezohľadnili celkovú situáciu a aktuálne možnosti navrhovateľa, vrátane jeho príjmu na jednej strane a na druhej strane o. i. vlastný príjem dcéry navrhovateľa z brigád pokrývajúci časť jej výdavkov, resp. potrieb, ktorý nie je len občasným privyrobením si.

3.7. Pokiaľ ide o odvoláciu námietku navrhovateľa k priznaniu náhrady trov konania dcére, odvolací súd, ani prvostupňový súd náležite neodôvodnili výnimočnú aplikáciu ustanovenia § 55 CMP. Má za to, že priznanie náhrady trov prvostupňového konania dcére z dôvodu, že si navrhovateľ riadne - a podľa jeho názoru aj dôvodne - po strate príjmu a zhoršení zdravotného stavu uplatnil návrh na zníženie výživného, nie je spravodlivé, a to aj z toho dôvodu, že v predmetnom konaní bolo vyhovené vzájomnému návrhu dcéry navrhovateľa na zvýšenie výživného, a teda k dosiahnutiu zvýšenia výživného by aj tak musela dcéra navrhovateľa, či už sama alebo prostredníctvom advokáta, podať návrh na súd a s vedením súdneho konania by jej vznikli trovy.

4. Dcéra navrhovateľa ako osoba oprávnená z výživného sa k dovolaniu navrhovateľa písomne nevyjadрила.

5. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

6. Podľa § 2 ods. 2 CMP na účely tohto zákona sa pojmy žaloba, strana a spor vykladajú ako návrh na začatie konania, účastník konania (ďalej len „účastník“) a konanie podľa tohto zákona, ak z povahy veci nevyplýva inak.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP; ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu (účastník konania), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

8. Dovolací súd skúmal existenciu dovolateľom uplatneného dovolacieho dôvodu, ktorým je tzv. vada zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Z ustanovenia § 420 písm. f) CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby

svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

10. Dovolateľ zmätočnosťnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP opieral o nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, považoval ho za neudržateľné, zmätočné, rozporné, nepresvedčivé a arbitrárne. Tiež namietal nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, vady dokazovania, jeho hodnotenia a zistenia skutočného stavu veci.

11. Pokiaľ dovolateľ vytykal nedostatky v procese obstarávania skutkových podkladov pre rozhodnutie, mal výhrady voči dokazovaniu, jeho hodnoteniu a zistenému skutočnému stavu veci, dovolací súd pripomína, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutočného (skutkového) stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutočného (skutkového) stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak tieto vady v súdnej veci dovolací súd nezistil.

11.1. Dovolací súd zdôrazňuje, že jedným zo základných atribútov rozhodovania v ktoromkoľvek štádiu súdneho konania (sporového aj nesorového) je, že pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia (§ 217 ods. 1 prvá veta CSP). Ku dňu vyhlásenia rozsudku musí byť ustálený jeho skutkový, aj právny základ, existujúci v danom čase. Prípadné zmeny tohto stavu, ktoré ešte nenastali, nemôžu spätne (napr. v dovolacom konaní) meniť pohľad na správnosť rozsudku v čase jeho vyhlásenia. Výnimkou nie je ani rozhodnutie súdu o výkone rodičovských práv a povinností, pri ktorom však hmotnoprávna úprava umožňuje zmenu rozsudku v prípade podstatnej zmeny okolností, z ktorých pôvodné rozhodnutie vychádzalo. Dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutočného stavu veci v konaní.

11.2. Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľ odvodzuje nedostatky v dokazovaní a zistení skutočného stavu odvolacím súdom od toho, že podľa jeho názoru nižšie súdy pri posúdení veci nezohľadnili skutkové okolnosti vyplývajúce z vykonaných dôkazov, pričom nevykonali dokazovanie potrebné na zistenie nepriaznivého zdravotného stavu navrhovateľa (znalecké dokazovanie).

11.3. K predmetnej námietke dovolateľa dovolací súd zdôrazňuje, že v posudzovanej veci odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP. Treba mať na pamäti, že prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09) a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom súdu prvej inštancie vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu.

11.4. V zmysle CMP odvolací súd pritom dokazovanie zopakuje alebo doplní, (len) ak to pre zistenie skutočného stavu veci považuje za nevyhnutné (§ 68 CMP). O tom, či je potrebné vo veci zopakovať alebo doplniť dokazovanie, rozhoduje odvolací súd. V danom prípade ale odvolací súd nevhliadol

potrebu doplniť vo veci dokazovanie, pretože dospel k záveru, že súd prvej inštancie v prejednávanej veci zistil skutočný stav v dostatočnom rozsahu, na základe toho dospel k správnym skutkovým zisteniam a tieto aj správne právne posúdil. Jeho postup tak nie je v rozpore so zákonom (odvolací súd nemal dôvod dokazovanie zopakovať alebo doplniť, § 68 CMP a contrario), preto týmto postupom odvolacieho súdu nemohlo dôjsť k porušeniu práva dovolateľa na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP.

11.5. Z odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu vyplýva, ktoré dôkazy súd prvej inštancie vykonal a ako ich vyhodnotil, aj to ako vec právne posúdil. Preto ak odvolací súd rozhodnutie okresného súdu potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne a zároveň nepovažoval za potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie v zmysle § 68 CMP, nezasiahol tým do práva dovolateľa na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP.

11.6. V tejto súvislosti dovolací súd poznamenáva, že namietanú vadu konania nespôsobil ani postup nižších súdov, ktoré nevykonali ďalšie dokazovanie ohľadom nepriaznivého zdravotného stavu navrhovateľa. V konaní totiž od počiatku nebolo sporné, že od poslednej úpravy výživného bol rozhodnutiami Sociálnej poisťovne navrhovateľovi pôvodne priznaný invalidný dôchodok práve pre nepriaznivý zdravotný stav, spôsobujúci pokles jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 50 % so zdravou fyzickou osobou. Svoje zdravotné problémy navrhovateľ preukázal i v odvolacom konaní doloženými lekáorskými správami a ďalšie dokazovanie v tomto smere tak nebolo potrebné vykonávať. Pokiaľ však odvolací súd navrhovateľom produkované lekárske správy vyhodnotil tak, že: „Ani z predložených lekáorských správ v priebehu odvolacieho konania nevyplynulo, že by súčasné psychické problémy otca nesúviseli s požívaním alkoholu, keď u otca pretrvávajú recidivujúca depresívna porucha, ale aj jednanie s intermitentným alkoholovým excesom so stratou kontroly pitia, aj výraznejším zúžením vedomia a následne sebadeštruktúrnym pitím veľkého množstva alkoholu.“, nemožno hovoriť o porušení práva navrhovateľa na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP.

11.7. Samotná skutočnosť, že dovolateľ sa nestotožňuje s dokazovaním a spôsobom vyhodnotenia vykonaných dôkazov, totiž nemôže bez ďalšieho viesť k záveru, že v konaní došlo k vade uvedenej v § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhovaného spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 98/97).

11.8. Podľa názoru dovolacieho súdu doposiaľ vykonané dokazovanie dostatočne odôvodňuje závery prijaté súdmi nižšej inštancie (odvolacím súdom v spojení so súdom prvej inštancie). Dovolací súd v hodnotení dôkazov súdmi nižšej inštancie nezistil pochybenie, ktoré by bolo v extrémnom rozpore s obsahom spisu. Iba takéto pochybenie by mohlo totiž predstavovať zásah do práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“). Z odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie vyplýva, že zistený skutočný stav veci vyplynul z preukázaných relevantných skutkových okolností danej veci, ktoré boli náležite vyhodnotené v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov vyplývajúcou z § 191 CSP, jednotlivo a v ich vzájomnej súvislosti. V predmetnej veci dovolací súd nezistil v postupe súdov nižších inšancií pochybenia alebo vady v procese dokazovania a jeho hodnotenia predstavujúce porušenie práva navrhovateľa na spravodlivý súdny proces.

11.9. Napokon dovolací súd pripomína, že nedostatočné zistenie skutočného stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je vadou konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (porovnaj sp. zn. 1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s ústavou posudzoval Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) a nedospel k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017, III. ÚS 40/2020).

12. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP ďalej opieral o námietku nedostatočného odôvodnenia (nepreskúmateľnosť) rozhodnutia odvolacieho súdu a jeho arbitrárnosti, k uvedenému dovolací súd uvádza, že aj keď nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok jeho riadneho odôvodnenia je takým nesprávnym procesným postupom, ktorý je spôsobilý znemožniť sporovej strane, aby uplatňovala svoje procesné práva v takej miere, že to má za následok porušenie práva na spravodlivý proces, v prejednávanej veci o taký prípad nešlo.

13. Jedným z princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia

náležite odôvodniť (§ 220 a § 393 CSP, I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva však nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak ale ide o argument pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

14. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

15. Rozhodnutie je nepreskúmateľné vtedy, keď jeho písomné vyhotovenie neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu (porovnaj závery vyplývajúce zo stanoviska občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 3. decembra 2015, publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 1/2016 pod č. 2). Za nedostatok zásadného vysvetlenia dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu treba považovať predovšetkým úplnú absenciu dôvodov vysvetľujúcich právny záver súdu v otázke, od riešenia ktorej bola závislá opodstatnenosť uplatneného nároku, ako aj vnútornú rozpornosť odôvodnenia rozhodnutia, priečiacu sa pravidlám logického uvažovania.

15.1. Po preskúmaní obsahu spisu a dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu a rozsudku súdu prvej inštancie dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s potvrdzovaným rozhodnutím súdu prvej inštancie, spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 393 ods. 2 CSP a § 220 ods. 2 CSP z hľadiska formálnej štruktúry a obsahuje aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok, vykazuje logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania a nemožno ho považovať za neodôvodnené. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva navrhovateľa na spravodlivý proces.

15.2. Odvolací súd odôvodnil potvrdzujúci výrok svojho rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu. Z obsahu odôvodnenia preskúmaného rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP. Odvolací súd svoje rozhodnutie nezaložil, v porovnaní so súdom prvej inštancie, na žiadnych iných, či nových skutkových a právnych záveroch.

15.3. Dôvody odvolacieho súdu pritom treba posudzovať v kontexte s dôvodmi uvedenými v rozsudku okresného súdu, s ktorým vytvára organickú (kompletizujúcu) jednotu, keďže prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09).

15.4. V odôvodnení rozsudku odvolací súd vysvetlil, prečo potvrdil ako vecne správne rozhodnutie súdu prvej inštancie a stručne sa vyjadril k nosnej argumentácii odvolateľa (navrhovateľa) uplatnenej v odvolaní (body 5. až 9. napadnutého rozsudku). Odvolací súd uviedol, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, skutkový stav, ktorý považoval za rozhodujúci, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení, a prečo rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za vecne správne. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu ako aj odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie, nevyplýva nedostatočnosť alebo nepresvedčivosť, ani absencia o skutkových a právnych záveroch, či taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov,

ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie dostatočne a náležite neodôvodnil, a že pri rozhodovaní nezohľadnil odvolaciu argumentáciu dovolateľa.

15.5. Osobitne pokiaľ dovolateľ poukazoval na nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu ohľadom jeho schopností, možností a majetkových pomerov, keď objektívne nie je v schopnostiach navrhovateľa zabezpečiť si pre svoj dlhodobý nepriaznivý zdravotný stav taký príjem, aby mohol uhrádzať súdom stanovené výživné, rovnako ako nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku vo vzťahu k skutočnosti, že od poslednej úpravy výživného došlo k zníženiu jeho príjmu a k okolnostiam, týkajúcim sa nakladania s príjmom z predaja rodinného domu patriaceho do BSM, dovolací súd dáva do pozornosti bod 8. napadnutého rozsudku, v ktorom odvolací súd uviedol: „Tak, ako súd prvej inštancie, ani odvolací súd nemohol prihliadnuť na námietku otca, týkajúcu sa zníženia jeho príjmu, ktorou odôvodňoval návrh na zníženie výživného, keďže v danom prípade sa nejednalo o objektívnu skutočnosť, ale o skutočnosť, ktorú si zavinil svojím nezodpovedným konaním otec - navrhovateľ (§ 75 veta druhá Zákona o rodine), následkom čoho došlo k rozviazaniu jeho pracovného pomeru, a preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil. Ani z predložených lekárskejších správ v priebehu odvolacieho konania nevyplývalo, že by súčasné psychické problémy otca nesúviseli s požívaním alkoholu, keď u otca pretrvávajú recidivujúca depresívna porucha, ale aj jednanie s intermitentným alkoholovým excesom so stratou kontroly pitia, aj výraznejším zúžením vedomia a následne sebadeštručným pitím veľkého množstva alkoholu. Pokiaľ otec v ďalšom poukazoval na pohľadávky, ktoré mu vznikli po odchode manželky zo spoločnej domácnosti, súvisiace so starostlivosťou o spoločný majetok (dom patriaci do BSM), ani na tieto skutočnosti odvolací súd neprihliadol, lebo sa jedná o pohľadávky, ktoré sú predmetom vysporiadania majetkových vzťahov bývalých manželov.“ Dovolací súd pre úplnosť pripomína, že na stratu príjmu povinného rodiča je možné prihliadnuť len v prípade preukázania dôležitého dôvodu, ktorý vznikol objektívne bez zavinenia povinného rodiča (napr. výrazné zhoršenie zdravotného stavu znemožňujúceho doterajší výkon práce, skončenie pracovného pomeru z organizačných dôvodov a pod.), teda v prípade dôvodu, ktorý povinný rodič nemôže ovplyvniť. Z obsahu spisu je však zrejmé, že v súdnej veci nebolo prvotnou príčinou straty príjmu navrhovateľa zo zamestnania objektívne zhoršenie jeho zdravotného stavu, ale jeho vlastné zavinené konanie, a to nástup do práce pod vplyvom alkoholu.

15.6. Dovolací súd v súvislosti s uvedeným podotýka, že v prípade, ak súdy vychádzajú z potenciality príjmov povinného rodiča, ako tomu bolo v rozhodovanej veci, dôvody pre aplikáciu ustanovenia § 75 ods. 1 Zákona o rodine uvedú v odôvodnení svojho rozhodnutia a taktiež uvedú výšku takto určeného príjmu. V opačnom prípade ide o nedostatok, ktorý zakladá nepreskúmateľnosť rozhodnutia. V rozhodovanej veci už súd prvej inštancie v bode 28. rozsudku z 24. januára 2025, ktorý odvolací súd napadnutým rozsudkom, potvrdil ako vecne správny, uviedol: „K skončeniu služobného pomeru došlo pre porušenie povinnosti zo strany navrhovateľa, čo súd vyhodnotil ako vzdanie sa výhodnejšieho zamestnania a majetkového prospechu v zmysle § 75 ods. 1 Zákona o rodine. Preto súd pristúpil k skúmaniu potenciality príjmu navrhovateľa, pričom vychádzal z toho, že v prípade, že by bol v rovnakom období s navrhovateľom ukončený služobný pomer bez jeho zavinenia, patrilo by mu odchodné vo výške cca 13.299,04 Eur a aj výsluhový dôchodok, ktorý by predstavoval približne 1.039,95 Eur mesačne. Zistené sumy vyplývajú jednak z oznámenia Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia, jednak z výpovede navrhovateľa na pojednávaní dňa 11. 10. 2024. Taktiež v prípade, že by služobný pomer navrhovateľa ďalej trval, dosahoval by priemerný čistý príjem minimálne vo výške 1.504,36 Eur mesačne, ako bolo zistené z oznámenia Ministerstva obrany SR z 31. 12. 2024. Takto bolo v konaní preukázané, že potencionálny príjem na strane navrhovateľa vo významnom rozsahu prevyšoval jeho súčasné príjmové pomery.“ Z uvedeného vyplýva, že v rozhodovanej veci nemožno konštatovať neúplnosť, nepreskúmateľnosť, či zmatečnosť rozhodnutí nižších súdov.

15.7. Pokiaľ ide o argumentáciu navrhovateľa ohľadom konkrétnych výdavkov jeho dcéry, ktoré navrhovateľ považuje za neprimerané, dovolací súd poukazuje na bod 7. odôvodnenia napadnutého rozsudku, v ktorom odvolací súd uzavrel, že samotnou zmenou na strane oprávnenej, ktorá v čase predchádzajúcej úpravy bola študentkou strednej školy, pričom v súčasnej dobe sa pripravuje na budúce povolanie štúdiom na vysokej škole, kde je študentkou 2. ročníka univerzity, došlo - bez ohľadu na navrhovateľom namietané výdavky dcéry - k výraznému nárastu nákladov dcéry súvisiacich so zabezpečením jej základných životných potrieb v dôsledku fyzického vyspievania i nákladov súvisiacich

s prípravou na budúce povolanie, z ktorého dôvodu „Už len na základe týchto skutočností je, i podľa názoru odvolacieho súdu, zvýšenie výživného zo strany otca o sumu 100 Eur mesačne primerané.“

15.8. Dovolateľ ďalšej namietal, že sa odvolací súd nezaoberal ani navrhovateľom namietaným porušením zásady úmernosti životnej úrovne dieťaťa k životnej úrovni rodiča, keď nižšie súdy nezohľadnili vlastný príjem dcéry navrhovateľa z brigád pokrývajúci časť jej výdavkov, ktorý nie je len občasným privyrobením si. Dovolací súd zistil, že už súd prvej inštancie v rozsudku z 24. januára 2025, ktorý odvolací súd napadnutým rozsudkom, potvrdil ako vecne správny (prvoinstančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok - viď bod 15.3. tohto rozhodnutia) uviedol: „Ďalej z dokazovania vyplynulo, že dcéra navrhovateľa sa snaží si sama zabezpečiť finančné prostriedky na štúdium, keď popri škole brigáduje. Nespolieha sa teda v tomto smere len na financie od navrhovateľa a matky, ale snaží sa tiež si v rámci svojich možností privyrobiť, navyše v situácii, kedy si navrhovateľ svoju vyživovaciu povinnosť riadne neplní, a to ani v minimálnom rozsahu. V tejto súvislosti súd poukazuje na rozhodnutie R 16/1968, podľa ktorého zánik vyživovacej povinnosti nemôže spôsobiť skutočnosť, že dieťa je schopné zárobkovej činnosti, bez ohľadu na jeho odôvodnené záujmy, schopnosti, zdravotný stav, atď. Ak aj dcéra navrhovateľa má nejaké príjmy z brigádnickej práce študentov, adekvátne o ne sa v žiadnom prípade neznižuje vyživovacia povinnosť rodičov.“ Dovolací súd v tejto súvislosti dodáva, že vyživovacia povinnosť rodičov k dieťaťu trvá v zmysle ustanovenia § 62 ods. 1 Zákona o rodine do momentu, kým dieťa nie je schopné samé sa živiť. Zákon o rodine bližšie nedefinuje, kedy dieťa nadobúda schopnosť samé sa živiť, obsah tohto pojmu závisí vždy od individuálnych okolností konkrétneho prípadu. Všeobecne je v právnej teórii i súdnej praxi prijímaný názor, že dieťa nadobúda schopnosť samé sa živiť, ak je schopné samostatne, z vlastných zdrojov, uspokojovať všetky relevantné životné náklady. Vyžaduje sa, aby táto schopnosť napĺňala požiadavku trvalosti tohto stavu, príjem náhodného charakteru nemožno považovať za nadobudnutie schopnosti samostatne sa živiť (HORVÁTH, E. a VARGA, E. Zákon o rodine - komentár. Bratislava: IURA EDITION, 2009, s. 482). Závery nižších súdov uvedenému nepochybne zodpovedajú.

15.9. Dovolateľ záverom namietal i nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku čo do potvrdzujúceho výroku o trovách konania, keď mal za to, že priznanie náhrady trov prvoinstančného konania dcére z dôvodu, že si navrhovateľ riadne a podľa jeho názoru aj dôvodne po strate príjmu a zhoršení zdravotného stavu uplatnil návrh na zníženie výživného, nie je spravodlivé.

15.10. Podľa § 55 CMP súd môže náhradu trov konania priznať aj vtedy, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé.

15.11. Ustanovenie § 55 CMP predstavuje tzv. materiálny korektív pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania. Jeho aplikácia predstavuje výnimku zo všeobecného pravidla, a preto musí byť vždy náležite odôvodnená. Pri hodnotení kritéria „ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé“ súd zohľadní predovšetkým okolnosti prejednávanej veci, prípadne osobné a majetkové pomery účastníkov.

15.12. V rozhodovanej veci súd prvej inštancie v bode 37. rozsudku v o vzťahu k nároku na náhradu trov konania uviedol, že po posúdení okolností prípadu a s prihliadnutím na osobné a majetkové pomery účastníkov dospel k záveru, že je na základe § 55 CMP spravodlivé priznať dcére navrhovateľa náhradu trov konania, ktoré jej vznikli a na ich náhradu zaviazat' navrhovateľa. Súd zdôraznil, že navrhovateľ podal návrh na zníženie výživného na plnoleté dieťa pre jeho zhoršenú sociálnu situáciu a zlý zdravotný stav, ktorý návrh súd posúdil ako nedôvodný, keď dôvody na zníženie výživného uvádzané navrhovateľom boli spôsobené jeho konaním a zhoršenie jeho životnej situácie vyplynulo zo subjektívnych okolností navrhovateľa spočívajúcich v jeho správaní. Návrh tak bol nedôvodný od počiatku. Navrhovateľ na podanom návrhu trval aj po tom, čo mu bol oznámený predbežný právny názor súdu na vec. Dcéra navrhovateľa pre riadne bránenie, ako aj uplatnenie svojho práva využila právnu službu zastupovania v konaní, čím jej v konaní vznikli trovy. Zároveň prihliadol na skutočnosť, že hoci navrhovateľ tvrdí, že je v nepriaznivej finančnej situácii, bolo v konaní preukázané, že koncom roka 2023, resp. začiatkom roka 2024 mu bola vyplatená suma 41.000 Eur titulom vyporiadania BSM, o ktorej tvrdí, že už ňou nedisponuje, avšak spôsob jej použitia dôveryhodným spôsobom nepreukázal. Navrhovateľ tiež nemá inú vyživovaciu povinnosť ako ku svojej dcére. Odvolací súd v bode 9. napadnutého rozsudku uzavrel: „Správne postupoval súd prvej inštancie i pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania, keď prihliadajúc na okolnosti prejednávanej veci ako i na príčiny, ktoré viedli k podaniu návrhu na začatie konania, priznal oprávnenej - dcére navrhovateľa nárok na náhradu trov konania v zmysle ustanovenia § 55 CMP, a preto aj v tejto časti odvolací súd napadnutý rozsudok súdu

prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.“

15.13 Z uvedeného vyplýva, že nižšie súdy odôvodnili aplikáciu § 55 CMP predovšetkým okolnosťami prejednávanej veci, pričom svoje rozhodnutie dostatočne jasne, zreteľne a zrozumiteľne vysvetlili. Z tohto dôvodu nemožno prisvedčiť ani námietke dovolateľa o nedostatočnom odôvodnení rozhodnutí nižších súdov čo do výroku o náhrade trov prvoinštančného konania.

16. S ohľadom na uvedené dovolací súd uzatvára, že pokiaľ v prejednávanej veci súdy v súlade so zákonom a v náležitom rozsahu vykonaného dokazovania a vyhodnotení všetkých okolností veci dospeli k záveru, že neexistuje žiaden dôvod pre zníženie vyživovacej povinnosti navrhovateľa k dcére a naopak, v konaní bol zistený dôvod pre zvýšenie tejto vyživovacej povinnosti, tento ich záver nemôže byť preskúmaný podľa § 420 písm. f) CSP v rámci mimoriadneho opravného prostriedku, pretože dovolací súd nie je oprávnený preskúmať a prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu z hľadiska ich správnosti a úplnosti (§ 442 CSP). O uvedenom svedčí aj kontext, v akom dovolateľ namietal nesprávne posúdenie, keď v súvisiacich častiach dovolania rozporoval práve preukázanie, že existujú dôvody pre zníženie jeho vyživovacej povinnosti, čím implicitne vytýkal nedostatok skutkových podkladov pre súdmi vyvodený právny záver. Podľa odvolacieho súdu súdy nižšej inštancie postupom súladným so základnými princípmi civilného mimosporového konania náležite zistili skutočný stav veci (§ 35 CMP), pričom do odôvodnení napadnutých rozhodnutí dostatočne premietli svoje úvahy korešpondujúce s požiadavkou splnenia zákonných predpokladov potrebných na rozhodnutie súdu o zvýšení vyživovacej povinnosti navrhovateľa k dcére.

17. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je daný prípad. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 324/2011) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania (strán sporu) vrátane ich dôvodov a námietok. Samotné odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (IV. ÚS 112/05, IV. ÚS 324/2011). Dovolací súd neakceptoval opodstatnenosť dôvodov, ktoré navrhovateľ uvádzal v dovolaní o zmätočnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, trpiaceho nedostatkom dostatočného odôvodnenia, pretože uvedené nezistil.

18. Pre úplnosť dovolací súd tiež poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmätočnostnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie veci túto vadu zmätočnosti nezakladá (R 24/2017); tento právny záver považuje za ústavnoprávne akceptovateľný i ústavný súd (I. ÚS 61/2019).

19. Vychádzajúc z vyššie uvedeného dovolací súd uzavrel, že v postupe súdov nižších inštancií nezistil žiadne také procesné pochybenia, ktoré by znamenali porušenie práva dovolateľa na spravodlivý súdny proces. Dovolateľ neopodstatnene namietal zmätočnosť rozhodnutia odvolacieho súdu spočívajúcu v jeho nedostatočnom odôvodnení a arbitrárnosti v takej miere, že by došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP).

20. Zhrnúc vyššie uvedené dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie navrhovateľa namietajúce vadu podľa § 420 písm. f) CSP je síce prípustné, ale nie je dôvodné, preto jeho dovolanie zamietol (§ 448 CSP).

21. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 453 ods. 3 CSP v spojení s § 52 CMP.

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.